

Valginstruks

Seniorrådsvalg den 21. november 2017

Indhold

1. **Generelt om valgdagen – herunder om afvikling af valg til Seniorrådet, Byrådet og Regionsrådet samme dag** Side 2
 2. **Valgstedets personale og organisering** Side 3
Valget og valgstederne
Valgbestyrelsen
Bemanding af valgstederne
 3. **Valgets registrering** Side 4
Stemmeseddelopgørelse
Optællingsark
Valglister
Registrering af brevstemmer
 4. **Forberedelse af valghandlingen på valgstedet** Side 6
Modtagelse af stemmesedler, opslag og øvrigt valgmateriale
Indretning af valglokalet
Kontroloptælling af stemmesedler
 5. **Gennemførelse af valghandlingen** Side 8
Åbning af valget
Opgaver i forbindelse med valghandlingen
Retningslinier for valghandlingen
Afslutning af valget
 6. **Optælling og indberetning af valget på valgaftenen** Side 13
Afstemning af valgkort og krydser i valglisten
Optælling af stemmer
Indføring af valgresultatet i optællingsarket
Nedpakning af stemmematerialet mhp overbringelse til valgsekretariatet på Fælleden
 7. **Særligt vedrørende regler om tavshedspligt** Side 16
- Bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til kommunale og regionale valg Side 17

1. Generelt om valgdagen – herunder om afvikling af valg til Seniorrådet, Byrådet og Regionsrådet samme dag

Den 21. november 2017 afholdes valg til Byrådet, Regionsrådet og Seniorrådet.

Afstemningen begynder kl. 8.00, og slutter kl. 20.00.

Herefter foretages der optælling af valget på de enkelte valgsteder.

På hvert af de 12 valgsteder vil der være indrettet et særskilt afstemningssted til brug for seniorrådsvalget.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege følgende:

- at denne instruks alene gælder for seniorrådsvalget,
- at indretningen af og skiltningen på de enkelte valgsteder skal sikre en klar adskillelse af de to valgbehandlinger,
- at bemanningen af valgstederne for seniorrådsvalget er baseret på Seniorrådets særlige udpegning af tilforordnede, hvorfor de, der bemander valgstedet til seniorrådsvalget ikke må indgå ved afløsning af bemanningen på valgstedet for byråds- og regionsrådsvalget – eller omvendt,
- at der er udstedt særlige valgkort til seniorrådsvalget (med rød tekst), som alene kan anvendes i forbindelse med netop dette valg,
- at der er udpeget en selvstændig valgbestyrelse for seniorrådsvalget,
- at fagsekretariatet Ældre & Handicap fungerer som valgsekretariat for seniorrådsvalget,
- at optælling og redegørelse af seniorrådsvalget m.v. er tilrettelagt som et selvstændigt og helt uafhængigt forløb set i forhold til optælling og opgørelse af byråds- og regionsrådsvalget, og
- at der for hvert valgsted er aftalt bespisning m.v. også for de tilforordnede ved seniorrådsvalget.

Om valgdagen skal det endvidere bemærkes, at der er inviteret til valgaften på Fælleden, når valgstederne lukker kl. 20.00.

Bemærk at, de tilforordnede og valgsekretærene skal forblive på valgstedet, indtil optællingen af valget er afsluttet og optællingsarket er underskrevet af valgsekretærene.

2. Valgstedets personale og organisering

Valget og valgstederne

Seniorrådsvalget gennemføres i Skanderborg Kommune på følgende 12 valgsteder – med antallet af stemmeberettigede angivet i parentes:

- Ejer Bavnehøj Skolen (574)
- Galten Hallen (1.474)
- Gl. Rye Skole (426)
- Hørning Idrætscenter (1.947)
- Låsby Hallen (857)
- Morten Børup Hallen (2.561)
- Niels Ebbesen Skolen (1.604)
- Ry Hallen (1.897)
- Skovby Hallen (993)
- Stilling Hallen (1.064)
- Stjær Skole (482)
- Virring Hallen (491)

Der er i alt 14.370 stemmeberettigede til seniorrådsvalget.

Valgbestyrelsen

Seniorrådsvalget forestås af en valgbestyrelse, der har socialudvalgsformand, Christina Bottke, som formand, og som derudover har følgende medlemmer:

- Seniorrådsformand, Kurt Rønne
- Seniorrådsmedlem, Karl Erik Jørgensen
- Seniorrådsmedlem, Kirsten Nielsen
- Seniorrådsmedlem, Aase Sejr

Valgbestyrelsen forestår opgørelsen af valgresultatet og betjenes på valgdagen af et sekretariat, som har til huse i Fagsekretariatet Ældre & Handicaps mødelokaler 4.N.04 og 4.N.05 på Fælleden i Skanderborg. Bliver der behov for at kontakte valgsekretariatet, kan det ske på et af følgende telefonnumre:

Afstemningssted	Nummer	Navn	Telefonnummer
Ejer Bavnehøj Skolen	1	[Redacted]	[Redacted]
Galten Hallen	2	[Redacted]	[Redacted]
Gl. Rye Skole	3	[Redacted]	[Redacted]
Hørning Hallen	4	[Redacted]	[Redacted]
Låsby Hallen	5	[Redacted]	[Redacted]
Morten Børup Hallen	6	[Redacted]	[Redacted]
Niels Ebbesen Skolen	7	[Redacted]	[Redacted]
Ry Hallen	8	[Redacted]	[Redacted]
Skovby Hallen	9	[Redacted]	[Redacted]
Stilling Hallen	10	[Redacted]	[Redacted]
Stjærskolen	11	[Redacted]	[Redacted]
Virring Hallen	12	[Redacted]	[Redacted]

Bemandingen af valgstederne

For hvert af de 12 valgsteder har Seniorrådet udpeget 5-6 tilforordnede. Fagsekretariatet Ældre & Handicap har blandt Fagsekretariatets medarbejdere udpeget 2 valgsekretærer til hvert valgsted. Disse forestår afstemningen og stemmeoptællingen på afstemningsstedet.

En af de to valgsekretærer modtager det relevante valgmateriale på valgstedet – herunder de stemmesedler, opslag, stemmeseddelopgørelser, valglister og optællingsark, som er relevante for det pågældende afstemningssted.

Valgsekretærene sikrer valgets afvikling og opgørelse – herunder afkrydsning på valglisterne, udfyldelse af optællingsarket samt indberetning af stemmeresultatet for valgstedet.

De tilforordnede vælgeres opgaver under valghandlingen (valgstedets organisationsplan) aftales på stedet.

Forplejning

Der er aftalt forplejning for valgstedets bemanding. Valgsekretæren for byråds- og regionsrådsvalg er orienteret om planen herfor, og forplejning koordineres med denne valgsekretær.

3. Valgets registrering

Valget registreres og dokumenteres på de enkelte afstemningssteder ved udfyldelse af følgende opgørelser/lister:

1. Stemmeseddelopgørelse

Der føres løbende regnskab med, hvor mange stemmesedler der er udleveret til bordet. Opgørelsen føres på skemaet "Stemmeseddelopgørelse".

Under valghandlingen afstemmes antal fremmødte løbende (for hver 10 fremmødte).

Ved valgets afslutning færdiggøres stemmeseddelopgørelsen og afstemmes med antallet af fremmødte vælgere (antal krydser i valglisten).

Opgørelsen udarbejdes af valgsekretærene, som lægger disse regnskaber til grund for udfyldelse af optællingsarket og sikrer, at opgørelsen afleveres hos valgsekretariatet sammen med øvrigt materiale, når stemmerne er optalt på valgstedet.

2. Optællingsark

Der føres for hvert valgsted et optællingsark. I optællingsarket indføres resultatet af stemmeoptællingen, og dette afstemmes i forhold til antallet af udleverede stemmesedler, brevstemmer mv.

Optællingsarket underskrives af valgsekretærerne, som kontrollerer stemmeoptællingen og påser, at de nødvendige kontroller af optællingen er foretaget.

Optællingsarket danner grundlag for indberetning af valgresultatet til valgbestyrelsens sekretariat – jf. nedenfor.

3. Valglist

Der udleveres til hvert valgsted en liste over de personer, som kan stemme ved valgstedet. I valglisten markeres vælgerne med et kryds efterhånden, som de møder frem for at stemme og får udleveret en stemmeseddel.

Ved afslutning af valgdagen afstemmes antallet af krydser i valglisten med antallet af udleverede stemmesedler og antallet af modtagne stemmer. Det sker i optællingsarket

4. Registrering af brevstemmer.

Det har været muligt at brevstemme til seniorrådsvalget fra tirsdag den 10. oktober 2017 og frem til fredag den 17. november 2017. Afgivelse af en brevstemme er sket ved, at vælgeren har udfyldt og underskrevet et følgebrev, som dokumenterer, at den pågældende vælger har stemt. Herefter er der udleveret en stemmeseddel, vælgeren har stemt og lagt sin stemme i en kuvert sammen med følgebrevet og lagt det i en opstillet stemmekasse.

De afgivne brevstemmer samles mandag den 20. november 2017 – altså dagen før valget – med henblik på opgørelse og registrering af brevstemmeafgivningen i valglisterne.

Det vil sige,

- at valgsekretariatet (Fagsekretariatet Ældre & Handicap) mandag den 20. november 2017 åbner alle yderkuverter vedrørende brevstemmeafgivningen og markerer de pågældende vælgere i valglisten med et rødt "B"
- at valgsekretariatet efterfølgende fordeler følgebrevene på de enkelte valgsteder. Dette sker med henblik på, at man på det enkelte valgsted kan dokumentere, at en vælger har brevstemt, hvis vælgeren alligevel skulle møde frem på valgdagen med en anmodning om at stemme, og
- at stemmekasserne med de afgivne brevstemmer optælles af valgsekretariatet for at sikre anonymitet i stemmeafgivelsen (der har traditionelt været et meget lavt antal brevstemmer til hvert valgsted),
- at valgsekretariatet og Borgerservice har kontrolleret, om brevstemmerne kan komme i betragtning (i forhold til død og fraflytning efter afgivelse af brevstemme)

Brevstemmer, som modtages tirsdag morgen, vil blive bragt til valgsekretariatet på Fælleden med henblik på, at disse brevstemmer optælles. Der gives besked til det konkrete valgsted om modtagelse af brevstemme, og følgebrev bringes til valgstedet.

Bedømmelse af brevstemmerne sker i overensstemmelse med ministeriets bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til kommunale og regionale valg, som følger denne instruks.

For brevstemmer, der ikke kan tages i betragtning, gælder det, at den markering, som er foretaget i valglisten, skal fjernes ved overstregning af det røde 'B' med kuglepen.

På valgdagen kontrollerer valgsekretærene herefter – forinden åbning af valget – at antallet af modtagne følgebrev svarer til det i valglisten markerede antal (røde "B'er"). Såfremt der konstateres en difference, skal dette meddeles valgsekretariatet – [REDACTED].

Herefter skal følgebrevet opbevares sammen med afleverede valgekort, indtil afstemningen er afsluttet kl. 20.00. Hensigten er, at man kan dokumentere afgivelse af en brevstemme over for vælgere, der måtte møde op for at stemme på valgdagen, selv om de tidligere har brevstemt.

Vælgere der i følgebrevet har skrevet under på, at de har brevstemt, må IKKE stemme på valgdagen.

4. Forberedelse af valghandlingen på valgstedet

Den ene valgsekretær møder på valgstedet for modtagelse af stemmesedler og andet valgmateriale, kl.06.30.

Øvrige – møder på det anviste afstemningssted kl. 07.30 på valgdagen.

Her venter en række praktiske opgaver forud for åbning af valget:

Modtagelse af stemmesedler, opslag og øvrigt valgmateriale

Stemmesedler, opslag og øvrigt valgmateriale vil blive bragt til alle afstemningsstederne.

Det er den ene valgsekretærs ansvar at modtage stemmesedler, opslag og øvrigt valgmateriale, når det leveres. Levering sker ved Skanderborg Kommunes servicemedarbejdere og sammen med det valgmateriale, som vedrører byråds- og regionsrådsvalget.

Modtagelse af materialet koordineres med valgsekretæren for byråds- og regionsrådsvalget. Denne har fået besked om det præcise tidspunkt for leveringen samt om kontaktoplysninger for det personale, som kører materialet ud på valgmorgenen.

Indretning af valglokalet

Valgsekretærerne påser,

at valglokalerne er forsynet med et valgbord, stemmerum og en stemmekasse.

I valglokalet skal stemmekassen placeres således, at de tilforordnede vælgere og valgsekretærerne nøje kan overvåge, at alle de udleverede stemmesedler nedlægges i stemmekasserne forinden, at vælgerne forlader valglokalet.

BEMÆRK, at der anvendes stemmekasser af pap. Disse samles på valgstedet af den servicemedarbejder, der er til stede – også hvis der bliver brug for flere stemmekasser i løbet af dagen.

at de sammen med stemmesedlerne leverede opslag med kandidatliste ophænges i valglokalet på et sted, som er synligt og let tilgængeligt.

at de medbragte vejledninger om stemmeafgivningen og om adgangen til at få byttet en stemmeseddel ophænges i stemmerummene.

at der er opsat udendørs skilte samt – hvis placeringen af valglokalet nødvendiggør dette – også indendørs skilte og/eller pile, som markerer adgangsvejene til valglokalet.

Samtidig sikres det, at det tydeligt fremgår, hvor der er valg til Byrådet/Regionsrådet, og hvor der er valg til Seniorrådet. Der vil være skilte i kassen med valgmateriale, som kan anvendes til at angive, hvor de respektive valg finder sted. Disse skilte skal ophænges.

at adgangsvejene til stemmelokalerne i nødvendigt omfang er forsynet med ramper og andet materiel, der tilgodeser handicappede og gangbesværede personers behov for uhindret adgang.

at der er mulighed for, at handicappede og gangbesværede vælgere uhindret kan blive transporteret helt frem til afstemningsstedets indgang og der opnå kortvarig parkering under afgivelse af stemme uden for afstemningsstedet.

at der er indrettet en særlig handicapvenlig stemmerum på valgstedet med sort filtpen, lup og hæve-sænkebord. Dette vil være i området for afvikling af byråds- og regionsrådsvalg, og dette stemmerum kan også anvendes af vælgere til seniorrådsvalg.

HUSK i denne forbindelse at medbringe en transportabel stemmekasse og efterfølgende aflevere vælgerens stemme i stemmekassen til seniorrådsvalg.

at der på afstemningsstedet forefindes en transportabel stemmekasse, som kan bringes ud til vælgere, der ønsker at afgive stemme uden for afstemningsstedet. Kassen skal være tydeligt mærket med hvilken stemmeseddel, de er beregnet til.

Konstateres der mangler på valgstedet, som er fælles for byråds-/regionsrådsvalg og seniorrådsvalg, drøftes dette med valgsekretæren for byråds-/regionsrådsvalg for afklaring af, hvem der anmoder om hjælp til udbedring.

Konstateres der mangler på valgstedet, som udelukkende vedrører seniorrådsvalget, kontaktes [REDACTED].

Kontroloptælling af stemmesedler

De udleverede stemmesedler til afstemningsstedet er kontroloptalt og afstemt med det anførte antal udleverede stemmesedler i optællingsarket.

Såfremt der ved modtagelsen af stemmesedlerne alligevel konstateres differencer, skal oplysning herom gives i optællingsarket samt indtelefoneres til valgbestyrelsens sekretariat

Stemmesedlerne fordeles delvist til valgbordet, og det registreres i skemaet "stemmeseddel-opgørelse", hvor mange stemmesedler, der er modtaget.

Hvis der i løbet af dagen udleveres yderligere stemmesedler til valgbordet, anføres dette ligeledes i stemmeseddelopgørelsen.

5. Gennemførelse af valghandlingen

Åbning af valget

Afstemningsstedet åbnes for vælgerne kl. 8:00.

Valghandlingen åbnes af formanden for valgstyrene ved byråds- og regionsrådsvalg, og der foretages en samlet åbning.

Umiddelbart inden den første stemmeseddel nedlægges i stemmekassen, viser en af valgsekretærene de tilstedeværende, at den er tom, hvorpå vedkommende straks i de tilstedeværendes påsyn lukker og tiltæper denne.

Ved at forsyne stemmekassens samlinger med tape sikres det, at stemmekasserne ikke kan åbnes uden, at dette tydeligt kan ses.

Hvis der ønskes opsætning af yderligere stemmekasse(r) kontaktes den servicemedarbejder, der er på stedet. Servicemedarbejderen sørger for opsætningen.

Opgaver i forbindelse med valghandlingen

Følgende opgaver varetages efter nærmere aftale af tilforordnede vælgere og valgsekretærene:

- Modtagelse af valgkort / føring af valgliste.

Modtageren af valgkort fra vælgerne har til opgave at oplæse vælgerens valgnummer samt navn for den valgsekretær, der fører valglisten.

Bemærk, at modtageren af valgkortet SKAL forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Oplysningen sammenlignes med angivelse af fødselsdato i valglisten.

Når vælgeren er registreret i valglisten, samler modtageren af valgkortene disse i bundter à 10 stk., og derefter i bundter à 100 stk. Samlingen af valgkortene i bundter à 10 stk. bør af kontrolhensyn følge udleveringen af de bundtede stemmesedler, der ligeledes ligger i bundter à 10 stk.

Endvidere anbefales det af hensyn til muligheden for hurtigt at kunne genfinde afleverede valgkort, at der hver gang, der er samlet et bundt med 100 stk., sker en sortering af disse i nummerorden.

Herefter placeres valgkortene i de medbragte kasser.

- Føring af valglisten.

Føreren af valglisten (en valgsekretær) har til opgave – ud fra oplæsningen af valgnummer og navn fra vælgerens medbragte valgkort – at finde vælgerens navn på valglisten samt at afkrydse denne på listen forud for udlevering af en stemmeseddel.

Valglisteføreren skal være særlig opmærksom på, at der er overensstemmelse mellem valgkortet og valglistens oplysninger om nummer og navn.

Bemærk her, at vælgere på forespørgsel skal give oplysning om navn og bopæl (ud over fødselsdato). Hvis der er tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås ved fremlæggelse af dokumentation herfor.

- Udlevering af stemmesedler

Opgaven for den, der udleverer stemmesedler, består i at udlevere stemmesedler til vælgeren, når valgkortet er kontrolleret. Stemmesedlerne må ikke være sammenfoldede.

Det anbefales i udgangspunktet, at denne funktion ikke varetages af samme person, som registrerer vælgerne i valglisten.

OBS! Vedrørende tilbagelevering af stemmesedler

Hvis en vælger – efter, at have fået udleveret en stemmeseddel – alligevel ikke ønsker at afgive stemme, skal stemmesedlen **tilbageleveres** til den tilforordnede vælger/valgbordet, der **samler tilbageleverede stemmesedler i det dertil beregnede, hvide omslag.**

OBS! Vedrørende ombytning af stemmesedler

En vælger kan få **ombyttet** sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

En ny stemmeseddel kan KUN udleveres mod, at den ubrugeliggjorte stemmeseddel afleveres igen. Den afleverede stemmeseddel markeres herefter ved, at der med tydelig skrift skrives "ombyttet" på den. **Ombyttede stemmesedler samles i et selvstændigt, rødt omslag med henblik på senere optælling.**

BEMÆRK her, at "tilbageleverede" stemmesedler skal holdes adskilt fra "ombyttede" stemmesedler i optællingen.

- Anvisning af stemmerum

Efter udlevering af stemmesedlen skal vælgeren til stemmerummet.

Her skal det påses, at vælgeren straks begiver sig ind i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede.

Til byråds- og regionsrådsvalg er opsat et særligt stemmerum til handicappede vælgere. Her er der lup, sort filtpen og hæve-sænkebord. Der er ikke opstillet en særlig stemmeboks til handicappede vælgere ved seniorrådsvalget, og derfor anvendes det særlige stemmerum ved byråds- og regionsrådsvalget, og en transportabel stemmekasse medbringes af en af de to, der følger vælgeren over til byråds- og regionsrådsvalget. Dette er aftalt på forhånd, men vend det gerne med valgsekretæren for byråds- og regionsrådsvalget.

- Modtagelse af stemmerne i stemmekasserne.

Når afstemningen har fundet sted, skal stemmen modtages i en stemmekasse. Her skal det påses,

at stemmesedlen i alle tilfælde og straks nedlægges i stemmekassen, og **aldrig** fjernes fra stemmelokalet, og

at vælgeren har sammenfoldet stemmesedlen, således at det ikke kan ses af andre, hvorledes vælgeren har stemt.

Bemærk, at det er stemmemodtageren forbudt under strafansvar at gøre sig bekendt med, hvorledes en vælger har stemt.

- Modtagelse af stemmer uden for afstemningsstedet.

Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke har mulighed for at afgive stemme i et stemmerum, har mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for afstemningsstedets indgang. I disse tilfælde skal minimum to tilforordnede – medbringende en transportabel stemmekasse – bringe en stemmeseddel ud til den pågældende vælger, sikre at stemmeafgivningen foregår ugenert, samt at stemmesedlen på stedet og i sammenfoldet stand nedlægges i den transportable stemmekasse.

Hvis vælgeren har brug for hjælpemidler som lup eller sort filtpen, skal dette tilbydes.

For varetagelsen af de nævnte opgaver gælder følgende generelle regler:

- De, der forestår afstemningen, må ikke give vælgerne råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme.
- Ligeledes må de, der forestår afstemningen, ikke kommentere eller oplyse om, hvorvidt konkrete vælgere har afgivet deres stemme.

- Der kan være givet tilladelse til, at der foretages indsamling ved valgstederne, eller at der udleveres kommunalt informationsmateriale. Bemærk at indsamling i disse tilfælde ikke må foregå i selve valglokalet, samt at vælgerne i øvrigt skal kunne færdes uantastet på valgstedet.
- De, der medvirker ved afstemningen, har endvidere tavshedspligt med hensyn til, hvad de måtte erfare om en vælgers stemmeafgivning.
- Enhver vælger kan forlange hjælp til stemmeafgivningen. Dette gælder også vælgere, der har behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden.
- Skal en vælger have hjælp til at afgive stemme, kan dette ydes ved personlig bistand og/ eller ved brug af hjælpemidler som lup, sort filtpen og hæve-sænkebord.

Det er vælgeren selv og ingen andre, der over for en valgsekretær eller tilforordnet skal forlange at få personlig bistand eller hjælp ved brug af hjælpemidler til sin stemmeafgivning. Vælgerens ønske skal være utvetydigt og må ikke kunne misforstås.

Vælgerens tilkendegivelse om behov for hjælp behøver ikke blive fremsat umiddelbart over for valgsekretæren eller den tilforordnede. Det vil sige, den kan f.eks. ske på et andet sprog end dansk og kan evt. formidles gennem en anden person, f.eks. et familiemedlem eller en tolk.

Den personlige bistand kan som hidtil ydes af to valgsekretærer eller tilforordnede. Vælgeren kan forlange, at den ene af de to hjælpere erstattes af en person, som vælgeren selv har valgt.

BEMÆRK: Som noget nyt kan vælgeren også i visse tilfælde forlange, at hjælpen alene ydes af en person, som vælgeren selv har udpeget, dvs. uden at der også medvirker en valgsekretær eller tilforordnet. Der er to betingelser, som her skal være opfyldt. Vælgeren skal således 1) *udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegive et ønske herom*, og 2) *ønsket skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse*.

BEMÆRK: En kandidat ved valget må ikke yde en vælger hjælp i forbindelse med afgivelse af stemme. Dette gælder dog ikke, hvis vælgeren udpeger en kandidat ved valget som sin "personligt udpegede medhjælper".

- Hjælp til afkrydsning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for dem, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme.
- En håndskrevet eller maskinskrevet seddel, som vælgeren selv har taget med, hvor der står, hvad vælgeren ønsker at stemme, er ikke en umiddelbar tilkendegivelse om, hvad vælgeren ønsker at stemme.

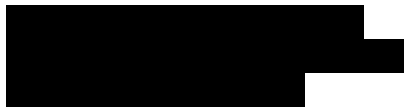
Ethvert tvivlsspørgsmål bør forelægges en af valgsekretærerne til afgørelse. Disse kan kontakte valgsekretariatet.

Retningslinjer for valgbehandlingen

For valgbehandlingen gælder i øvrigt følgende retningslinjer:

- Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Der kan ikke stemmes ved fuldmagt.
- Valgret kan alene udøves af vælgere, som er optaget på valglisten. Man skal være fyldt 60 år senest på valgdagen for at have valgret.

I tvivlstilfælde kontaktes Borgerservice:

- En vælger, der har afgivet brevstemme, der er taget i betragtning, kan ikke stemme til det eller de pågældende valg ved afstemningen på valgdagen.

Eventuel dokumentation for, at en vælger har brevstemt forefindes i følgebrevet til de fremsendte brevstemmer til valgstedet.

- De tilforordnede/valgsekretærerne kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, der forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme.

Endvidere kan de tilforordnede og valgsekretærerne begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ro – og ordensmæssige hensyn kræver det.

- Valgsekretærerne skal påse, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation i stemmelokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Der må således ikke udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper, skolegårde og lignende.

Det er forudsat, at der alene skrives ind ved tilfælde af manifestationer af en vis pågående karakter. Således vil det forhold, at vælgere, der møder op for at afgive stemme, bærer emblemer, mærkater eller lignende, hvorpå der er trykt en opfordring til at stemme på en bestemt måde, ikke i sig selv i almindelighed give grundlag for indskriden.

Det er ikke i strid med de nævnte grundsætninger at bære dannebrogsemblemer eller lignende eller at flage med dannebrogssflag.

- Har vælgeren ikke medbragt sit valgkort, kan erstatningsvalgkort udskrives på valgdagen af valgsekretæren.

Bemærk, at modtageren af valgkortet SKAL forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Oplysningen sammenlignes med angivelse af fødselsdato i valglisten.

Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn og bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation

herfor (kørekort, pas eller sundhedsbevis – der er alene krav om billedlegitimation, hvis der efter forevisning af anden dokumentation fortsat er tvivl om vælgerens identitet).

Da valglisten er dannet ca. 14 dage før valget, kan man være ude for, at en nyligt tilflyttet vælger ikke er opført på valglisten.

Hvis en vælger henvender sig for at stemme og vedkommende ikke er opført på valglisten skal man derfor gøre følgende:

- Få oplyst vælgerens cpr.nr.
- Kontrollere, at vedkommende er bosiddende i Skanderborg Kommune ved opkald til Borgerservice på et af følgende numre:

- Påføre den nye vælger på en af de tomme linier bagerst i valglisten, hvis Borgerservice bekræfter, at vælgeren kan stemme
- Udfylde et blankt valgkort ("Sekunda-valgkort")
- Udlevere en stemmeseddel til vælgeren

Afslutning af valget

Valghandlingen afsluttes kl. 20.00, når ingen vælgere melder sig for at afgive stemme, uanset at der gives opfordring hertil af formanden for valgstyrene for kommunal- og regionalrådsvalg.

Ingen vælger må således nægtes adgang til at stemme – heller ikke efter kl. 20.00 – såfremt vælgeren har indfundet sig for at stemme, inden afstemningen rent faktisk er sluttet. Dette gælder også, såfremt vælgeren har indfundet sig for at stemme efter kl. 20.00.

Brevstemmernes følgebrevs bundtes og pakkes særskilt.

6. Optælling og indberetning af valget på valgaftenen

Afstemning af valgkort og krydser i valglisten

I optællingsarket anfører en af valgsekretærerne antallet af udleverede stemmesedler, antal tilbageleverede stemmesedler og antal ombyttede stemmesedler. På dette grundlag beregnes antallet af benyttede stemmesedler.

Derpå optælles følgende:

1. Antal afgivne stemmer på valgdagen (krydser i valglisten)
2. Antal røde **B'er** i valglisten og antal følgebrev til brevstemmer
3. Antal modtagne valgkort ved valgbordet.

En af valgsekretærerne indfører optællingsresultatet i optællingsarket.

Optælling af stemmer

Om ledelse af optællingen og om kandidaters deltagelse i optællingen

Valgsekretærerne igangsætter optællingen af stemmer med en redegørelse for, hvordan dette skal foregå.

I den forbindelse skal det fremhæves, at det er valgsekretærerne, der organiserer og koordinerer det konkrete optællingsarbejde.

Ligeledes skitserer valgsekretæren i fornødent omfang reglerne for bedømmelse af stemmesedlerne. Se bekendtgørelsen, der følger denne instruks.

BEMÆRK:

- at en kandidat ved valget ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer vedkommende selv har fået
- at en kandidat ved valget gerne må deltage i den indledende sortering af stemmer på kandidaterne, hvor dette ikke indbefatter en tælling af stemmerne, samt i den efterfølgende optælling af stemmer afgivet for andre kandidater end vedkommende selv.

Følgende opgaver skal fordeles og styres for valget:

1. Løbende indføring af optællinger og afstemningsresultater i optællingsarket
(Ansvarlig: valgsekretærerne)
2. Udtagning, sortering og optælling af stemmer
(Ansvarlig: valgsekretærerne)

Optællingen **SKAL** ske efter følgende plan:

- i. Stemmesedler udtages af stemmekassen og fordeles mellem de personer, som skal deltage i optælling mv.
- ii. Stemmesedler sorteres i bunker efter kandidater, samt i en bunke med ugyldige stemmer og en bunke med blanke stemmesedler.

- iii. Blanke stemmesedler og tvivlsomme stemmesedler lægges fra med henblik på senere bedømmelse.
- iv. Efter sorteringen bedømmes de tvivlsomme stemmesedler i henhold til bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler, følger denne instruks.

På bagsiden af de stemmesedler, der kendes ugyldige, påføres afstemningsstedets navn og begrundelsen for ugyldigheden.

Er der fortsat tvivl om en stemmes gyldighed, nedpakkes den og vurderes efterfølgende af valgbestyrelsen.

- v. Det samlede resultat af optællingen overbringes til valgsekretæren, som fører optællingsarket.

Seniorrådsvalget skal på valgaftenen optælles endeligt – der foretages ingen fintælling.

Bemærk, at resultatet af optællingen skal indtelefoneres til valgsekretariatet ([REDACTED]).

Indføring af valgresultatet i optællingsarket

Det samlede resultat for valgstedet kontrolleres og afstemmes ved indføring i optællingsarket.

Her kontrolleres optællingen af de afgivne stemmer ved en afstemning i forhold til antallet af vælgere, der ifølge afmærkningerne i valglisten har afgivet stemme enten ved personligt fremmøde på valgdagen eller via brevstemme.

Bemærk, at brevstemmerne IKKE er på valgstedet, men antallet fremgår af antallet af følgebrev til brevstemmerne.

Også afstemningen af antal valgkort indføres i optællingsarket.

Når indføringen af valgresultatet er afsluttet og afstemt, underskrives optællingsarket af de to valgsekretærer og resultatet af optællingen indtelefoneres straks til valgsekretariat – ([REDACTED]). Der tages ligeledes et billede af det underskrevne optællingsark, som sendes til [REDACTED].

Nedpakning af stemmematerialet med henblik på overbringelse til valgsekretariatet på Fælled

Når optællingen er foretaget, indberettet og klarmeldt af valgsekretariatet (sker ved indtelefoneringen), indpakkes valgmaterialet i det medbragte indpakkingspapir på følgende måde:

- De ikke udleverede stemmesedler – med angivelse af antal og afstemningssted
- De ombyttede stemmesedler – med angivelse af antal og afstemningssted
- De tilbageleverede stemmesedler – med angivelse af antal og afstemningssted
- De ugyldige stemmesedler – med angivelse af antal og afstemningssted SAMT ugyldighedsgrund
- De blanke stemmesedler – med angivelse af antal og afstemningssted
- Følgebrev fra vælgere, der har afgivet brevstemme - med angivelse af antal og afstemningssted
- De benyttede valglister - med angivelse af antal og afstemningssted
- De benyttede valgkort - med angivelse af antal og afstemningssted
- De afgivne stemmer, opdelt på hver kandidat - med angivelse af antal og afstemningssted
- Stemmeseddelopgørelsen og optællingsarket - med angivelse af antal og afstemningssted

Resultatet af den **samlede** stemmeoptælling på tværs af alle valgstederne opgøres og afstemmes af valgsekretariatet.

Det endelige valgresultat godkendes og bekendtgøres af valgbestyrelsen på valgaftenen.

Viderebringelse af valgmaterialet

Når pakningen er tilendebragt, bringes valgmaterialet til valgsekretariatet i mødelokale 4.N.04 og 4.N.05 på Fælled i Skanderborg af mindst én af valgsekretærene – aftal indbyrdes, hvem der sørger for dette!

7. Særligt vedrørende regler om tavshedspligt

Det skal bemærkes, at der såvel under som efter valget gælder en tavshedspligt for de, der som tilforordnet vælger eller valgsekretær har været til stede i de lokaler, hvor stemmerne modtages.

Det er således ikke tilladt nogen sinde at videregive andre underretning om, hvorvidt nogen vælger har været til stede, forlangt eller afleveret stemmeseddel, eller hvad man måtte have erfaret med hensyn til, hvordan en vælger har afgivet sin stemme.

Vi ønsker alle en god dag den 21. november 2017

Valgsekretariatet ved Fagsekretariatet Ældre & Handicap, 17. november 2017.

Bedømmelse af stemmesedler og brevstemmer afgivet til seniorrådsvalg følger i det omfang, at det er relevant, bedømmelse af stemmesedler og brevstemmer afgivet til kommunale og regionale valg.

Dog henledes opmærksomheden til en ændring i § 15, hvor en stemmeseddel afgivet til seniorrådsvalg udelukkende er gyldig, hvis der er afgivet 1 kryds.

Bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet til kommunale og regionale valg

I medfør af § 75, stk. 4, i lov om kommunale og regionale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 127 af 11. februar 2013, fastsættes:

Kapitel 1

Definitioner

§ 1. Ved kryds forstås i bekendtgørelsen et tegn svarende til bogstavet X eller til tegnet for plus (+).

Stk. 2. Tegn, der må anses for at være afledt af et kryds, eller som må anses for at være resultatet af, at vælgeren ved gentagen afmærkning har villet tydeliggøre et kryds, bedømmes efter samme regler som kryds.

§ 2. Ved »bogstavbetegnelse« eller »officiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen en af de bogstavbetegnelser, der i medfør af lovens §§ 33-35 er tildelt en kandidatliste, der er godkendt til deltagelse i valget i den pågældende kommune henholdsvis region. Ved »uofficiel bogstavbetegnelse« forstås i bekendtgørelsen enhver anden betegnelse bestående af et eller flere bogstaver, herunder en af de betegnelser, som Folketinget anvender til at angive de enkelte folketingsmedlemmers tilhørsforhold til en bestemt folketingsgruppe.

Kapitel 2

Bedømmelse af stemmesedler afgivet på afstemningsstedet

Blanke stemmesedler

§ 3. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er blank, jf. lovens § 75, stk. 1, nr. 1.

Stemmesedler, hvor vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, m.v.

§ 4. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, jf. lovens § 75, stk. 1, nr. 2. En stemmeseddel betragtes ved anvendelse af reglen i 1. pkt. som ugyldig, såfremt stemmesedlen i stedet for med kryds er afmærket med bogstav, cirkel eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis stemmesedlen i stedet for med kryds er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), bedømmes stemmesedlen efter reglen i § 9, stk. 1.

Stk. 3. Afmærkning af stemmesedlen uden for afkrydsningsrubrikkerne medfører ikke ugyldighed, hvis afmærkningen i øvrigt er gyldig efter bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

Stemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 5. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er helt eller delvis overstreget.

§ 6. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds i flere felter.

§ 7. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds, der rækker ind i flere felter, jf. dog § 8.

§ 8. Hvis den væsentligste del af et kryds, herunder krydsets skæringspunkt, er placeret i ét felt, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste henholdsvis det pågældende listeforbund, jf. dog stk. 2, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Stk. 2. Hvis den væsentligste del af et kryds, herunder krydsets skæringspunkt, er placeret i én rubrik, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste.

§ 9. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med overstreget, udvisket eller halvt kryds (dvs. en lodret, vandret eller skrå streg), jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis stemmesedlen er afmærket med kryds inden for samme felt som det overstregede, udviskede eller halve kryds, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste henholdsvis det pågældende listeforbund, jf. dog stk. 3, medmindre stemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

Stk. 3. Hvis stemmesedlen er afmærket med kryds inden for samme rubrik som det overstregede, udviskede eller halve kryds, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for den pågældende kandidatliste.

§ 10. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den er afmærket med kryds uden for felterne.

§ 11. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 5-10, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste eller hvilket listeforbund vælgeren har villet give sin stemme.

§ 12. Det afgøres efter reglerne i lovens § 78, stk. 4 og 5, hvorvidt en gyldig stemmeseddel, der er omfattet af reglerne i § 8 eller § 9, stk. 2 og 3, er en personlig stemme eller en listestemme.

Stemmesedler, der ikke er udleveret på afstemningsstedet

§ 13. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt det må antages, at den ikke er udleveret på afstemningsstedet, jf. lovens § 75, stk. 1, nr. 4.

Stemmesedler med særpræg

§ 14. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den foruden med kryds er afmærket med bogstav, cirkel eller andet mærke, der ikke har karakter af et kryds, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Stemmesedler, der er omfattet af § 9, stk. 2 og 3, er ikke på grund af de i disse bestemmelser nævnte angivelser ugyldige i medfør af stk. 1.

§ 15. En stemmeseddel, der er afmærket med flere end **3** kryds, er ugyldig. Et overstreget, udvisket eller halvt kryds (lodret, vandret eller skrå streg), jf. § 9, betragtes som ét kryds ved anvendelse af reglen i 1. pkt.

§ 16. En stemmeseddel, hvorpå der er tegnet, eller som er påført påskrift af nogen art, herunder et kandidatnavn eller andet navn, eller som er påført påklæbning af nogen art, er ugyldig. Afsmitning eller lignende fra skriftfarven i det benyttede skriveredskab betragtes ikke som påskrift.

§ 17. En stemmeseddel er ugyldig, såfremt den på anden måde end nævnt i §§ 14-16 er givet et særpræg, herunder ved afmærkning med forskellige skriftfarver, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket ved stemmesedlens udtagning af stemmekassen eller senere. Afmærkning af stemmesedlen med et andet skriveredskab end det, der er fremlagt eller ophængt i stemmerummet, betragtes ikke som særpræg, medmindre skriftfarven eller skrifttykkelsen er helt usædvanlig sammenlignet med almindelige skriveredskaber.

Kapitel 3

Bedømmelse af brevstemmesedler

Blanke brevstemmesedler

§ 18. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den er blank, jf. lovens § 75, stk. 2, nr. 1.

Brevstemmesedler, der giver anledning til tvivl om vælgerens stemmeafgivning

§ 19. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt der på stemmesedlen alene er anført navnet på en eller flere personer, som ikke er opstillet på nogen kandidatliste til valget i den pågældende kommune henholdsvis region.

Stk. 2. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den ud over navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet på nogen kandidatliste til valget i den pågældende kommune henholdsvis region, alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. En brevstemmeseddel, der ud over navnet på en eller flere personer, der ikke er opstillet på nogen kandidatliste til valget i den pågældende kommune henholdsvis region, alene er påført en af de uofficielle bogstavbetegnelser, der er omfattet af § 21, stk. 2, anses som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 20. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse på ét bogstav.

§ 21. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført en uofficiel bogstavbetegnelse bestående af flere bogstaver, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis der ikke hersker begrundet tvivl om, hvilket parti en uofficiel bogstavbetegnelse bestående af flere bogstaver skal angive, anses stemmesedlen som en gyldig stemme for det pågældende partis kandidatliste, som f.eks. RV for Det Radikale Venstre, KF for Det Konservative Folkeparti, SF for SF–Socialistisk Folkeparti, KD for Kristendemokraterne, DF for Dansk Folkeparti, og EL for Enhedslisten - De Rød-Grønne, medmindre brevstemmesedlen er ugyldig i medfør af en af de øvrige bestemmelser i bekendtgørelsen.

§ 22. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den alene er påført kryds.

§ 23. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den er påført modstridende angivelser vedrørende bogstavbetegnelse, listebetegnelse eller kandidatnavn (personnavn), jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Angivelser, der vedrører to eller flere kandidatlistes, der deltager i samme listeforbund, anses ikke for modstridende, jf. lovens § 74, stk. 3, sidste pkt.

§ 24. I tilfælde, hvor en brevstemmeseddel foruden bogstavbetegnelse, listebetegnelse eller kandidatnavn (personnavn) er påført en uofficiel bogstavbetegnelse, beror det på en konkret vurdering, hvorvidt brevstemmesedlen er påført modstridende angivelser og som følge heraf er ugyldig, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Brevstemmesedler, der er påført den uofficielle bogstavbetegnelse »S«, bedømmes efter samme regler som brevstemmesedler, der er påført Socialdemokratiets officielle bogstavbetegnelse (A).

Stk. 3. Brevstemmesedler, der er påført en af de uofficielle bogstavbetegnelser, der er nævnt i § 21, stk. 2, (f.eks. RV, KF, SF, KD, DF og EL), bedømmes efter samme regler som brevstemmesedler, der er påført de pågældende partiers officielle bogstavbetegnelse (f.eks. henholdsvis B, C, F, K, O og Ø).

§ 25. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt det af andre grunde end dem, der er nævnt i §§ 19-24, ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste eller hvilket listeforbund vælgeren har villet give sin stemme. Anvendelse af forkortelser eller forkert stavemåde af en listebetegnelse eller et kandidatnavn eller udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, er ikke i sig selv til hinder for, at der kan foreligge den fornødne sikkerhed.

Konvoluttens indhold

§ 26. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den konvolut, hvori den er indlagt, indeholder andet eller mere end én stemmeseddel, jf. lovens § 75, stk. 2, nr. 4.

Brevstemmesedler, der ikke er tilvejebragt af økonomi- og indenrigsministeren

§ 27. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt det må antages, at den ikke er tilvejebragt af økonomi- og indenrigsministeren, jf. lovens § 75, stk. 2, nr. 5.

Brevstemmesedler med særpræg

§ 28. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den konvolut, hvori den er indlagt, er forsynet med påskrift eller påklæbning. Påklæbning med klar tape for at lukke konvolutten medfører dog ikke ugyldighed.

§ 29. En brevstemmeseddel, hvorpå der er tegnet, eller som ud over officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, listebetegnelse eller kandidatnavn (personnavn) er påført påskrift eller påklæbning af nogen art, er ugyldig. Rettelse eller overstregning af en påført officiel eller uofficiel bogstavbetegnelse, listebetegnelse eller kandidatnavn (personnavn) betragtes ikke som påskrift.

§ 30. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt den på anden måde end nævnt i §§ 28 og 29 er givet et særpræg, herunder ved udfyldning på bagsiden i stedet for eller foruden på forsiden, ved iturivning eller ved afrivning af et eller flere stykker. Udfyldning af en brevstemmeseddel på forsiden uden for de rubrikker, der er bestemt til udfyldning, betragtes ikke som særpræg. Iturivning eller afrivning betragtes ikke som særpræg, hvis dette er sket i forbindelse med udtagning af stemmekassen eller af konvolutten eller senere. Anvendelse af skrift, som er særlig karakteristisk eller som er gået ud af almindelig brug, og som indebærer en særlig udformning af bogstaverne, betragtes ikke som særpræg.

Kapitel 4

Registrering af ugyldige stemmesedler, herunder brevstemmesedler

§ 31. I afstemningsbogen henholdsvis valgbogen anføres, hvor mange stemmesedler valgstyrene henholdsvis valgbestyrelsen har anset for ugyldige, og grundene hertil.

Stk. 2. En stemmeseddel, herunder en brevstemmeseddel, der er anset for ugyldig i medfør af to eller flere af bestemmelserne i bekendtgørelsen, registreres under den ugyldighedsgrund, der er anført først i bekendtgørelsen. Stemmesedler, der er ugyldige i medfør af bestemmelserne i §§ 13, 26, 27 eller 28, registreres dog altid under den pågældende ugyldighedsgrund.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 32. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. august 2013.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 649 af 19. juni 2007 om bedømmelse af stemmesedler afgivet til kommunale og regionale valg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet, den 12. august 2013

P.M.V.
E.B.
Hans B. Thomsen

/ Nicoline Nyholm Miller